

Työnhaku tutuksi
- työnhaun oppimateriaali lukioon

TYÖEHTOSOPIMUS JA PALKKA

Työehtosopimus

- Työehtosopimus on työnantajan (tai työnantajaliiton) ja ammattiliiton (tai liittojen) neuvottelema sopimus työnteon ehdoista. Sopimukset ovat yleensä toimialakohtaisia, ja ne voidaan sopia kullekin työntekijäryhmälle (työntekijät, toimihenkilöt, ylemmät toimihenkilöt) erikseen.
- Työehtosopimuksesta tulevat minimiehdot, joita työnantajan tulee työsopimuksessa noudattaa.

Työehtosopimus

Työehtosopimuksessa on sovittu seuraavia asioita:

- Työaika
- Palkka ja palkankorotukset
- Vuorotyölisät ja muut lisät
- Vuosiloma ja lomarahaa
- Koeaika
- Irtisanomisaika

Työehtosopimus

- Työnantaja, joka kuuluu työnantajaliittoon, on velvollinen noudattamaan työehtosopimusta, jonka hänen työnantaja- ja työntekijäliittonsa ovat solmineet.
- Työehtosopimuksessa sovitut palkka- ja muut edut ovat aina vähimmäisetuja, joita ei saa alittaa, mutta niitä paremmista eduista voidaan työsopimuksessa tai työpaikan käytännöissä sopia.
- Jos työsopimuksessa on ehto, joka on työntekijälle huonompi kuin työehtosopimuksen määräys, työsopimuksen ehto on mitätön ja sen sijaan noudatetaan työehtosopimuksen mukaista ehtoa.

Palkka

- Palkasta ja muista rahakorvauksista sopiminen on työehtosopimuksen tärkeimpiä kohtia, sillä lait eivät säätele lainkaan palkkoja.
- Jos toimialalla ei ole työehtosopimusta, on työntekijälle maksettava tekemästään työstä tavanomainen ja kohtuullinen palkka → yleensä kohtuulliseksi palkaksi määrätty alan työehtosopimuksen mukainen palkka.
- Palkka voi olla aikapalkkaa, eli tunti- tai kuukausipalkkaa. Palkka voi myös perustua joko kokonaan tai osittain työn suoritukseen ja tulokseen (provisio- tai urakkapalkka). Ennen omasta palkastaan sopimista kannattaa tutustua alan työehtosopimukseen.

Palkka

- Uuden työsuhteen alussa ota verokorttisi mukaan ja toimita se työnantajalle. Työsuhteen loppuessa työnantaja palauttaa verokorttisi. Verokortissa olevasta veroprosentista työnantajasi näkee, paljonko palkastasi on pidätettävä veroa.

Erilaiset palkanlisät

- Alakohtaisissa työ- ja virkaehtosopimuksissa on voitu sopia erilaisista palkanlisistä, kuten esimerkiksi ilta-, yö- ja lauantailisistä. Työehtosopimuksesta voi tarkistaa millaisia palkanlisiä kullakin alalla maksetaan.
- Sunnuntaityöstä maksetaan kaksinkertainen palkka ja lisä- ja ylityöstä tulee suorittaa työehtosopimuksen tai työaikalain mukainen korvaus.

Verovapaat korvaukset

Päivärahat

- Työnantaja maksaa työmatkoilta päivärahaa, mikäli erityinen työn tekemispaiikka on yli 15 kilometrin etäisyydellä varsinaisesta työpaikasta tai asunnosta. Työmatkojen ajalta maksettavista päivärahojen määrästä määrätään Verohallituksen vuotuisessa päätöksessä.

Ateriakorvaus

- Jos työmatkalta ei sen lyhyen keston vuoksi makseta päivärahaa, saa työntekijä ateriakorvauksen.

Verovapaat korvaukset

Kilometrikorvaukset

- Jos työntekijä käyttää työmatkalla omaa autoaan, on hänellä oikeus saada kilometrikorvaus. Jos hän kuljettaa autossaan myös työtovereita, korvausta korotetaan kyydissä olijoiden määrän mukaan. Kilometrikorvausta ei makseta kodin ja työpaikan välisestä matkasta, vaikka se kuljettaisiinkin omalla autolla.

Vuosiloma

- Vuosilomaa ansaitaan työssäolokuukausien mukaan. Työssäolokuukausi tarkoittaa sellaista kalenterikuukautta, jonka aikana työtä tehdään vähintään 14 vuorokautta tai 35 työtunnin verran.
- Alle vuoden kestävässä työsuhteessa lomaa kertyy 2 päivää kuukaudessa ja yli vuoden kestävässä työsuhteissa 2,5 päivää kuukaudessa.

Lomakorvaus ja lomarahaa

- Lyhytkestoisissa työsuhteissa on yleistä, että työsuhteen aikana ei pidetä vuosilomaa, vaan lomat korvataan rahana. Tätä nimitetään lomakorvaukseksi. Lomakorvausta on maksetaan kaikista, jopa muutaman tunnin pituisista työsuhteista. Lomakorvaus maksetaan työsuhteen päättyessä. Säädökset vuosilomasta ja lomakorvauksesta löytyvät vuosilomalaista.
- Lomakorvauksen tai pidetyn loman lisäksi voi olla oikeutettu lomarahaan, jonka määrä on 50% palkasta. Yleensä lomarahaa edellyttää töihin palaamista vuosiloman jälkeen. Lomarahasta on omat säännöksensä eri alojen työehtosopimuksissa.